

Stanowisko
Stowarzyszenia „POLSKA FEDERACJA PRODUCENTÓW ŻYWNOSCI”
w sprawie dokumentu
„DRAFT GLOBAL STRATEGY ON DIET, PHYSICAL ACTIVITY AND HEALTH”
przygotowanego przez
ŚWIATOWĄ ORGANIZACJĘ ZDROWIA

Stowarzyszenie „Polska Federacja Producentów Żywności” (PFPŻ), będące partnerem społecznym i reprezentującym polski sektor produkcji i przetwórstwa żywności popiera podjęcie przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) problematyki chorób na tle wadliwego żywienia, w szczególności otyłości, w aspekcie sposobu odżywiania, aktywności fizycznej oraz trybu życia.

PFPŻ z uwagą obserwuje prace WHO nad dokumentem, który zawiera wiele słusznych i godnych rozwinięcia postulatów. Zaniepokojenie budzą jednak niektóre propozycje, które wykraczają poza szeroko pojęte działania prozdrowotne, a ich skutki na poziomie poszczególnych krajów mogą mieć charakter wyłącznie negatywny, a czasami wręcz przeciwny do oczekiwanego.

Niektóre proponowane w dokumencie WHO instrumenty z zakresu polityki społecznej, gospodarczej i ekonomicznej stwarzają potencjalne zagrożenie dla zrównoważonego rozwoju gospodarki polskiej i poprawy jakości życia oraz sytuacji zdrowotnej polskiego społeczeństwa. Naszym zdaniem takie propozycje niosą niebezpieczeństwo podjęcia na poziomie globalnym decyzji mogących spowodować negatywne skutki dla gospodarek i społeczeństw na poziomie lokalnym. Działania prozdrowotne powinny uwzględniać warunki społeczne i ekonomiczne poszczególnych krajów i ich obywateli, poziom rozwoju gospodarczego i zamożności społeczeństwa, jak również zróżnicowanie kulturowe, a także skalę problemu otyłości, który - jak wskazują statystyki - jest bardzo zróżnicowany w poszczególnych regionach i krajach.

Mając na względzie potencjalny wpływ Strategii WHO na polską gospodarkę, rynek rolno – spożywczy oraz polskich konsumentów uważamy za wskazane ustosunkowanie się do zawartych w niej zaleceń w następujących kwestiach:

Zagadnienia podatkowe, kontrola cen, subsydiowanie

Wydaje się, że dokument ten w większym stopniu powinien zająć się sprawami, związanymi z edukacją i propagowaniem zdrowego odżywiania opartego na zbilansowanej diecie i prowadzeniu aktywnego trybu życia, niż na ogólnym regulowaniu spożycia określonych rodzajów żywności. Projekt Strategii WHO nie podejmuje problematyki niedożywienia, powszechnej w krajach rozwijających się.

Nie zgadzamy się z zawartym w par. 36 postulatem stymulowania wzrostu cen określonych grup produktów poprzez obciążanie ich specjalnym podatkiem, a z drugiej strony subsydiowania produkcji innych rodzajów żywności. Naszym zdaniem naruszy to elementarne prawo konsumentów do świadomego wyboru, a także spowoduje negatywne efekty społeczno - ekonomiczne:

- Wprowadzenie dodatkowego opodatkowania żywności spowoduje podwyższenie jej cen, co w szczególności dotknie osoby o niższych dochodach oraz społeczeństwa krajów rozwijających się, a więc grupy konsumentów, których w największym stopniu dotyczą kwestie niedożywienia. Uważamy, że takie rozwiązania są nieskuteczne (a nawet mogą być szkodliwe) w promowaniu zdrowia publicznego. Postulat ten uważamy za zdecydowanie nie do przyjęcia w Polsce, gdzie ciągle mamy do czynienia ze stosunkowo niskim poziomem zamożności społeczeństwa. Dodatkowe obciążanie finansowe polskich konsumentów przyniesie wyłącznie negatywne skutki, nie przyczyniając się do podniesienia poziomu zdrowotności społeczeństwa.
- Zastosowanie subsydiowania produkcji niektórych rodzajów żywności nie leży w interesie zarówno krajów rozwiniętych, jak i rozwijających się. Na ten rodzaj interwencji mogą sobie pozwolić wyłącznie kraje bogatsze, jednakże jest to kierunek przeciwny od postulowanej obecnie potrzeby urynkwienia rolnictwa. Efektem takich działań będzie zwiększenie dysproporcji pomiędzy rolnictwem w lepiej i gorzej rozwiniętych częściach świata. Popieranie takich rozwiązań godzi w interes Polski jako kraju o dużym potencjale rolno-spożywczym. Ostateczny koszt dofinansowania we wszystkich krajach ponoszą podatnicy, czyli konsumenci żywności.

Wprowadzanie dopłat, podatków i kontrolowanie cen nie jest dobrą metodą na zapewnienie trwałego dostępu do relatywnie taniej żywności. Wręcz przeciwnie - może stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa żywnościowego (zaopatrzenia w dostateczną ilość żywności o odpowiedniej jakości) oraz mogą wywołać negatywne skutki społeczne i gospodarcze.

Zdaniem PFPŻ problem ten znajduje także odzwierciedlenie w Polsce. Podnoszenie cen żywności generalnie skłania ludzi najuboższych do sięgania po produkty tańsze oraz ograniczanie konsumpcji. Skutkiem tego najmniej zamożna część społeczeństwa nie ma dostępu do właściwej ilości żywności o odpowiedniej jakości gwarantującej zdrowie i prawidłowy rozwój (dotyczy to zwłaszcza dzieci i młodzieży z ubogich rodzin). Ponadto zastosowanie instrumentów polityki interwencyjnej zakłóca swobodę funkcjonowania przedsiębiorstw: zagraża ich konkurencyjności i rentowności oraz narusza konstytucyjnie zagwarantowane prawo równości podmiotów gospodarczych.

Odpowiedzialność indywidualna

Odpowiedzialność za powstawanie chorób na tle niewłaściwego żywienia, w tym przede wszystkim otyłości, stanowi element indywidualnej odpowiedzialności za własny stan zdrowia i spoczywa przede wszystkim na osobach, zagrożonych otyłością i innymi związanymi z nią schorzeniami, oraz na członkach ich rodzin (głównie rodzicach). Ten aspekt problemu otyłości nie został dostrzeżony ani skomentowany w projekcie Strategii WHO, natomiast został poruszony na posiedzeniu Rady Wykonawczej WHO w dn. 19.01.2004. Naszym zdaniem stanowisko polskiego rządu powinno odnosić się także do tego aspektu problemu otyłości.

Uważamy za niezbędne podjęcie wspólnych działań przez administrację rządową, ze szczególnym uwzględnieniem roli Ministerstwa Edukacji i Kultury Fizycznej, Ministerstwa Zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz przemysłem, mających na celu zwiększenie świadomości społecznej w zakresie wpływu aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety na stan zdrowia. PFPŻ jako przedstawiciel polskiego przemysłu żywnościowego deklaruje gotowość współpracy w tym zakresie.

Reklama

W obecnym tekście projektu Strategii kwestie reklamy potraktowano w sposób zrównoważony. Zdaniem PFPŻ nie są do zaakceptowania komentarze niektórych uczestników dyskusji zmierzające do wprowadzenia ograniczeń reklamy pewnych rodzajów żywności. Dlatego PFPŻ w pełni popiera dotyczący reklamy paragraf 35 (2) w jego obecnym brzmieniu.

Rola przedsiębiorców

PFPŻ w pełni zgadza się z zawartym w raporcie określeniem roli przedsiębiorców (paragraf 50). Uważamy, że sektor przetwórstwa żywności musi odegrać istotną rolę w pracach nad promowaniem zdrowego stylu życia, w tym aktywności fizycznej i sposobu odżywiania. Jesteśmy usatysfakcjonowani rolą konsultacyjną, jaką zaoferowano sektorowi przetwórstwa żywności w dyskusji nad tym istotnym zagadnieniem. Uważamy, że ze względu na duże znaczenie przemysłu żywnościowego w polskiej gospodarce, nasze kontakty z administracją rządową, nauką i reprezentacją konsumentów powinny być jeszcze bardziej wzmocnione.

Chcemy jeszcze raz podkreślić poparcie naszego środowiska dla idei opracowania globalnej strategii dotyczącej diety, aktywności fizycznej i zdrowia. Wypracowana przez WHO Strategia może stać się dokumentem pomagającym poszczególnym krajom i społeczeństwom w określeniu własnej polityki żywieniowej, z uwzględnieniem warunków ekonomicznych, socjalnych i socjologicznych. Wierzymy, że strategia przyniesie pozytywne skutki i pomoże osiągnąć zamierzone cele, pod warunkiem wyeliminowania z projektu postulatów, których konsekwencje mogą być przeciwne do oczekiwanych.

PFPŻ deklaruje pełną gotowość do współpracy z rządem i innymi organizacjami w zakresie konstruktywnych i skutecznych działań w celu eliminowania negatywnych skutków zdrowotnych otyłości w Polsce.

Warszawa, 16 lutego 2004 r.